➢ หลักการและเหตุผล

ตามที่เทศบาลตำบลหนองพลับ ได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามหนังสือตอบรับที่ พว๐๐๐๑ (อพ.) ๓๗๑๖ / ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ได้ลำดับสมาชิกหน่วยงาน เลขที่ ๘-๕๗๗๐๗๐๒ โดยอนุญาตให้เทศบาลตำบลหนองพลับเข้าร่วมสนองพระราชดำริใน อพ.สธ. “งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น” ในกิจกรรมพิเศษ สนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช สามารถศึกษาและดำเนินงานตามแนวทางของฐานทรัพยากรท้องถิ่นได้ทันที

ซึ่งตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ระยะ ๕ ปีที่หก (ตุลาคม ๒๕๕๙-กันยายน๒๕๖๔) ภายใต้กรอบ**การเรียนรู้ทรัพยากร** กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมปกปักทรัพยากร เป็นกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติให้มีพื้นที่ปกปักพื้นที่ป่าธรรมชาติให้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ในทุกเขตพรรณพฤกษชาติ กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมสำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากร เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างทรัพยากรอาทิ พันธุ์พืชท้องถิ่น พันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้ที่ใกล้สูญพันธุ์ กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

โดยในปี พ.ศ.๒๕๖๓ เทศบาลตำบลหนองพลับ ได้ดำเนินการร่วมกับศูนย์โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ ดำเนินตามกิจกรรมที่ ๒ สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร โดยการนำพันธุกรรมพืชจากพื้นที่ปกปักและที่ได้จากการสำรวจและเก็บรวบรวม ไปเพาะปลูกในพื้นที่ที่ปลอดภัย ได้แก่ จัดทำแปลงปลูกรักษาพันธุกรรมพืชในพื้นที่ศูนย์โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ เขตเทศบาลตำบลหนองพลับ เพื่อเป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์และพัฒนา มีการสำรวจจัดทำทะเบียน รหัสประจำต้นไม้ สำรวจดินและทรัพยากรชีวภาพอื่นๆ ศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป

➢ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

๒. เพื่อรักษาทรัพยากรดั้งเดิมในพื้นที่ปกปักทรัพยากรของศูนย์โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ เขตเทศบาลตำบลหนองพลับ

๓. เพื่อให้ทราบความหลากหลายของทรัพยากรในพื้นที่ปกปักทรัพยากร อพ.สธ. และบูรณาการข้อมูลไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป

๔ .เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากรภายในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ

๕. เพื่อนำพันธุกรรมพืชมาเพาะพันธุ์ ปลูกในพื้นที่ที่ปลอดภัย ในแปลงปลูกรักษาของเทศบาลตำบลหนองพลับ และศูนย์โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์

๖. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชน ประชาชนรู้คุณค่าประโยชน์ของพรรณไม้ท้องถิ่นของตนเอง

๗. เพื่อแจกจ่ายกล้าไม้หรือเมล็ดพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ต่อไป

กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

❖ เป้าหมาย

เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากรในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองพลับ ศูนย์โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ เขตเทศบาลตำบลหนองพลับ

❖ วิธีการดำเนินงาน

๑. สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ ตามใบงาน ดังนี้

๑. ใบงานที่ ๑

๒. ใบงานที่ ๒

๓. ใบงานที่ ๕ การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

โดยการสำรวจพันธุ์พืชที่มีความสำคัญ หายาก ที่มีลักษณะพิเศษ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ภายในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ พื้นที่ที่กำลังจะมีการเปลี่ยนแปลง เช่น พื้นที่กำลังจะสร้างอ่างเก็บน้ำ พื้นที่สร้างถนน หรือพื้นที่อื่นๆ ที่จะถูกพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิม เป็นต้น

๒. รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

ผลการดำเนินงาน
การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

❖ **รายละเอียดข้อมูลพันธุ์พืชในพื้นที่ดำเนินการกิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร**

๑. ต้นงิ้วแดง

พิกัด : E๕๘๐๐๒๒, N๑๓๙๒๑๑๖ (หน้าเทศบาล)
ชื่อไทย : งิ้ว,งิ้วแดง
ชื่อท้องถิ่น : งิ้วบ้าน (ทั่วไป), งิ้วแดง (กาญจนบุรี), งิ้วปง งิ้วปกแดง (จันทบุรี), งิ้วป่า, งิ้วปงแดง, งิ้วหนาม
ชื่อสามัญ : Cotton tree, Kapok tree, Red cotton tree, Silk cotton, Shving brush
ชื่อวิทยาศาสตร์ : Bombax ceiba L.
สกุล : Bombax
สปีชีส์: Bombax buonopzense
ชื่อวงศ์ : วงศ์ชบา Malvaceae
ลักษณะวิสัย : ไม้ยืนต้น
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ต้น : เป็นพรรณไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดใหญ่ จะแตกกิ่งก้านสาขาออกตามเรือนยอดของต้น ซึ่งตามลำต้นจะมีหนามปลายแหลมคมติดอยู่ทั่วไปทั้งลำต้น มีเนื้อฟ่าคล้ายไม้คอร์กหนาลำต้นจะ สูงประมาณ ๒๕-๓๐ เมตร

ใบ : เป็นไม้ใบรวม ก้านใบก้านหนึ่งจะมีใบย่อยอยู่ ๔-๗ ใบซึ่งใบย่อยนี้จะเรียงกันคล้ายกับรูปนิ้วมือ ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปมนรีปลายแหลม โคนใบค่อย ๆ เรียวเข้าหาก้านใบขนาดของใบย่อย กว้างประมาณ ๑.๕-๒.๕ นิ้ว ยาว ๖-๑๐ นิ้วมีสีเขียวและจะไม่มีขน

ดอก : มีขนาดใหญ่จะออกเป็นช่ออยู่ตามปลายกิ่ง ช่อหนึ่งมีดอกอยู่ราว ๆ ๓-๕ ดอกสีแสดแดง สีส้ม สีเหลือง มีอยู่ ๕ กลีบ กลีบรองดอกเป็นสีเขียวมีลักษณะเป็นรูปถ้วยมนแข็ง ดอกจะบานเต็มที่ ประมาณ ๔ นิ้วกลางดอกมีเกสรซ้อนเรียงกันอยู่ ๓ ชั้น และตามกลีบดอกจะมีขนมันเป็นเงาปกคลุมอยู่ เวลาที่ออกดอกใบจะทิ้งหมด

ผล : ขนาดใหญ่ ลักษณะของผลเป็นรูปมนรี ที่ปลายทั้งสองข้างของผลจะแหลม เมื่อผลอ่อนเป็นสี เขียวพอแก่เป็นสีน้ำตาลเปลือกของผลแข็งยาวประมาณ ๖-๘ นิ้วภายในผลมีเส้นใยเป็นปุยสีขาว และเมล็ดสีดำมากมาย

การปลูกและการขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

รายละเอียดการใช้ประโยชน์ :

ดอก : เอาดอกที่บานเต็มที่และร่วงหล่นลงมาแล้ว นำมาตากแห้งหรือผิงไฟ ซึ่งดอกก็จะแห้ง เหี่ยว ควรเก็บไว้ในที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก เพราะถ้าเราเก็บไว้ในที่ชื้นแล้วจะทำให้เป็นเชื้อราได้ ดอกนี้จะมีรสจืดและต้องนำดอกแห้งประมาณ ๖-๑๐ กรัมเอามาต้มกับน้ำรักษาแก้ท้องร่วง ใช้ห้ามเลือดหรือแผลที่เป็นฝีหนอง ถ้าเป็นดอกแดงก็ใช้แก้บิดเลือด และถ้าเป็นดอก เหลืองแก้บิดมูก ราก นี้เราจะใช้สดหรือตากแห้งก็ได้ แต่ต้องเป็นรากของต้นอ่อน ซึ่งนำมาต้มกิน หรือใช้พอก สมานแผลก็ได้ ห้ามเลือดแช่เหล้า แก้แผลในกระเพาะอาหารก็ได้ หรือ โรคกระเพาะอาหาร อักเสบเรื้อรัง

เปลือก: โดยการนำเปลือกของต้นที่อ่อนมาตากแห้ง แล้วต้มกับน้ำหรือจะบดเป็นผงก็ได้ซึ่งจะ มีรสฝาด และฉุน ใช้แก้คนที่เป็นอัมพาตครึ่งตัวก็ได้ แก้กระทบกระเทือน ทำให้เลือดไหลเวียน ดี กระเพาะอาหารอักเสบท้องร่วง บิด

๒. ต้นพลับ

พิกัด : E๕๘๐๐๒๒, N๑๓๙๒๑๑๖ (ข้างศาลาชุมชนรักสุดใจ)
ชื่อไทย : พลับ
ชื่อท้องถิ่น :
ชื่อสามัญ : Persimmon
ชื่อวิทยาศาสตร์ : Diospyros kaki L.f. (ญี่ปุ่น), Diospyros virginiana L. (ยุโรป)
สกุล : Diospyros
สปีชีส์: Diospyros kaki L.f.
ชื่อวงศ์ : วงศ์มะพลับ หรือ Ebenaceae
ลักษณะวิสัย :ไม้ยืนต้น
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ต้นพลับ : เป็นไม้ผลยืนต้นขนาดใหญ่

ใบ : ใบรูปหัวใจสีเขียว

ดอก: ดอกสีเหลือง ทรงดอกคล้ายระฆัง

ผล : มีรูปทรงได้หลายแบบ ทั้งทรงกรวย ทรงกลม ทรงกลมแบน ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง เนื้อสีส้ม เนื้อแข็ง ภายในมีเมล็ด ๘ เมล็ด สีน้ำตาล สามารถจำแนกประเภทได้ตามรสชาติของผล แบ่งเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

พลับหวาน ผลสุกสีส้มอมเหลือง รสหวาน รับประทานสดได้ เช่น พันธุ์ฟูยุ

พลับฝาด ผลสุกเนื้อสีส้มอมแดง เนื้อนิ่ม รสฝาด ต้องนำมาผ่านกระบวนการลดความฝาดจึงจะรับประทานได้ เช่น พันธุ์ซิชู พันธุ์ฮาชิยา

การปลูกและการขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด การติดตา และการตอนกิ่ง แต่วิธีที่นิยมทำกันส่วนใหญ่จะเป็นการติดตา หรือตอนกิ่ง

รายละเอียดการใช้ประโยชน์ :

ผลพลับ ใช้รับประทานเป็นผลไม้สดที่มีรสหอมหวานชื่นใจ หรือจะนำไปแปรรูปเป็นลูกพลับแห้งก็ได้ ในผลลูกพลับจะประกอบไปด้วยคุณค่าของสารอาหารมากมาย ช่วยในการบำรุงร่างกายให้เกิดพลังงาน ช่วยบำรุงสายตา ทำให้ผิวแข็งแรง ช่วยต้านสารอนุมูลอิสระ กระตุ้นระบบภูมิคุ้มกัน ช่วยควบคุมการเต้นของหัวใจและความดันโลหิต ช่วยให้ระบบกล้ามเนื้อและระบบประสาททำงานเป็นปกติ ช่วยป้องกันการเกิดโรคมะเร็งในลำไส้

เปลือกต้นมีรสฝาดใช้ต้มกับน้ำดื่มเป็นยาบำรุงธาตุ ช่วยทำให้เจริญอาหาร

เปลือกต้นเป็นยาลดไข้

เปลือกและผลอ่อนใช้เป็นยาแก้ไข้มาลาเรีย

เปลือกและผลแก่มีรสฝาดหวาน ใช้เป็นยารักษาแผลในปาก แก้คออักเสบ ด้วยการใช้เปลือกและผลแก่นำมาต้มเป็นยาอม กลั้วคอ

เปลือกต้นใช้เป็นยาทาสมานบาดแผลและช่วยห้ามเลือด

๓. ต้นมะค่าโมง

พิกัด : E๕๘๐๐๒๒, N๑๓๙๒๑๑๖ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)
ชื่อไทย : มะค่าโมง
ชื่อท้องถิ่น : มะค่าใหญ่ (ภาคกลาง), มะค่าหลวง มะค่าหัวดำ (ภาคเหนือ)
ชื่อสามัญ : Black Rosewood
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Afzeliaxylocarpa* (Kurz) Craib
สกุล : *Afzelia*
สปีชีส์: *xylocarpa*
ชื่อวงศ์ : FABACEAE
ลักษณะวิสัย : ไม้ยืนต้น
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ลำต้น :ไม้ยืนต้นสูงถึง ๓๐ เมตร ลำต้นอ้วนสั้นเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า ๑๐๐ เซนติเมตร มักจะแตกกิ่งก้านสาขากว้าง เปลือกต้นสีทำอ่อนหรือออกสีเหลือง ค่อนข้างขรุขระ โคนต้นเป็นพูพอนสูงได้ถึง ๒ เมตร

ใบ :ผลัดใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ มีใบย่อย ๓-๕ คู่ ออกตรงข้าม ใบย่อยกว้าง ๔-๕ เซนติเมตร ยาว ๕-๙ เซนติเมตร โคนใบกลม ปลายใบป้านหรือมีติ่ง ยอดอ่อนมีขนเล็กน้อย ใบแก่เรียบ ใต้ท้องใบจะมีนวลเล็กน้อย ก้านใบย่อย ยาว ๐.๓-๐.๕ เซนติเมตร มีหูใบเล็กร่วงง่าย

ดอก : ดอกช่อแบบกระจะหรือแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่งหรือซอกใบ ยาว ๕-๑๕ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงสีเขียวสด ๔ กลีบ ขอบขนาน ด้านนอกคล้ายกำมะหยี่ กลีบดอกสีเขียวอ่อน ๔ กลีบ กลีบดอก ๑ กลีบมีสีแดงตรงโคนกลีบ เกสรเพศผู้ ๗-๘ อัน มี ๓ กลีบที่สั้นและเป็นหมัน เกสรเพศเมียมีขนาดเล็ก

ผล :เป็นฝักแบนรูปขอบขนาน กว้าง ๗-๘ เซนติเมตร ยาว ๑๒-๒๐ เซนติเมตร ผิวหนาและแข็ง สีน้ำตาลเข้มเกือบดำ ฝักแตกเป็น ๒ ซีก

เมล็ด : รูปขอบขนาน๑.๕-๓.๐ เซนติเมตร เมล็ดแข็งสีดำเป็นมัน มีเนื้อสีส้มหุ้มเป็นกระจุก

สภาพนิเวศ : กลางแจ้ง

สภาพนิเวศวิทยา : กระจัดกระจายตามริมธารในป่าเบญจพรรณชื้น และป่าดงดิบ พบที่ความสูงจากระดับทะเลปานกลาง ๑๐๐-๖๕๐ เมตร

ถิ่นกำเนิด : เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การกระจายพันธุ์ : อินเดียถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ระยะติดดอก – ผล : เริ่มติดดอก กุมภาพันธ์-เมษายน

: เริ่มติดผล มิถุนายน-กันยายน

การปลูกและการขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

รายละเอียดการใช้ประโยชน์ :

เมล็ด : ขับพยาธิ รักษาโรคผิวหนัง เมล็ดอ่อนรับประทานได้ จุกของเมล็ด ฝนละลายน้ำดื่มแก้อาหารเป็นพิษ

ไม้: สร้างบ้านเรือน ทำเครื่องเรือนคุณภาพดี

๔. ต้นแคทราย

พิกัด : E๕๘๐๙๔๓, N๑๓๙๒๖๐๓ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)
ชื่อไทย : แคทราย
ชื่อเรียกอื่น : แคก้อง แคดง แคฝอย แคหันแห้
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Stereospermumneuranthum* Kurz
ชื่อวงศ์ : BIGNONIACEAE
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ : เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก ถึงขนาดกลาง ผลัดใบ สูง ๘-๒๐ เมตร

ลำต้น : ค่อนข้างปลายตรง เปลือกสีน้ำตาลปนเทาอ่อน เรือนยอดทรงรูปไข่ค่อนข้างทึบ มีขนสีเทาคลุมส่วนอ่อนทั่วไป

ใบ : เป็นใบประกอบออกตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ทั้งช่อยาว ๑๘-๔๐ ซม. แต่ละช่อประกอบด้วยใบย่อย รูปมนกว้าง จำนวน ๕-๗ ใบ ติดตรงข้ามกันเป็นคู่ ใบยอดจะเป็นใบเดี่ยว มีขนาดใหญ่กว่าใบอื่น กว้าง ๕-๑๓ ซม. ยาว ๑๑-๒๐ ซม. เนื้อใบหนามีขนสาก ๆ ทั้งสองด้าน

ดอก : โต สีขาวอมเขียวอ่อนออกรวมกันเป็นช่อ ที่เหนือรอยแผลใบและกิ่ง ยาว ๕-๑๔ ซม. โคนดอกเป็นรูปถ้วยปากกว้าง ส่วนบนแยกเป็น ๕ แฉก กลีบดอกติดกันเป็นหลอดรูปทรงกระบอก ยาว ๔-๖ ซม. ปลายดอกโค้งกลับเป็นกลีบย่น และเว้าแหว่ง ผิวด้านในจะมีเส้นริ้วสีม่วง เกสรผู้มี ๒ คู่ สั้นหนึ่งคู่ และยาวหนึ่งคู่ ติดอยู่ที่โคนกลีบดอกด้านใน รังไข่ รูปรี ฝัก เป็นแท่งลักษณะเป็นสัน สี่เหลี่ยมตามยาว บิดเบี้ยวเล็กน้อย ยาว ๓๕-๕๐ ซม.
การกระจายพันธุ์ : พบมากตามป่าเบญจพรรณชื้น และป่าสนที่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒๐๐-๕๐ ซม.
รายละเอียดการใช้ประโยชน์ :

ดอกและยอดอ่อน : ใช้รับประทานได้

เนื้อไม้ : สีน้ำตาลอ่อน เนื้อหยาบ ใช้ทำเสา กระดานพื้น ฝา คานเกวียน

๕. ต้นเสลา

พิกัด : E๐๕๗๙๘๘๒, N๑๓๙๒๐๖๑ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)
ชื่อไทย : เสลา
ชื่อท้องถิ่น : เคี้ยเนี้ย มูลเถ้า (เลย),แค้วเนื้อ (เพชรบูรณ์),เปื่อยสาร (เหนือ), สมอรัด (กลาง สุราษฎร์ธานี), เสลาใบเล็ก (กาญจนบุรี), เส้าดำ (เชียงใหม่ เหนือ), เส้าหมื่น (ลำปาง เหนือ)
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Lagerstroemia villosa* Wall. exKurz
สกุล : *Lagerstroemia*
สปีชีส์: *villosa*
ชื่อวงศ์ : LYTHRACEAE
ลักษณะวิสัย : ไม้ยืนต้น
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ลำต้น :ไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบช่วงสั้น สูง ๘-๑๕ ม. เปลือกหนาสีน้ำตาลดำ แตกเป็นร่องลึก เรือนยอดเป็นพุ่มทรงสูง ค่อนข้างโปร่ง

ใบ :ใบเป็นใบเดี่ยว ติดตรงข้ามหรือเยื้องกันเล็กน้อย รูปรีแกมรูปหอก กว้าง ๒-๕ ซม. ยาว ๖-๑๒ ซม. โคนใบมน ส่วนปลายสอบเรียวแหลม ท้องใบมีขนนุ่มแน่น หลังใบมีขนสาก ประปราย ขอบใบเรียบ ก้านใบยาวประมาณ ๑ ซม.

ดอก :ดอกสีขาวสีม่วงเป็นช่อออกรวมเป็นกระจุกแน่นตามปลายกิ่ง ทุกส่วนมีขนนุ่ม ดอกย่อยขนาด ๒-๓ ซม. กลีบดอกมน ส่วนโคนสอบเป็นก้านเรียวๆ ถ้วยรองดอกหนา มีขนนุ่มละเอียดสีน้ำตาล ปลายแยกเป็น ๕ แฉก

ผล :เกือบกลมผิวแข็ง ยาวประมาณ ๑.๕ - ๒.๑ เซนติเมตร ผลแห้งแตกตามยาว ๕ - ๖ พูเมล็ด จำนวนมาก มีปีก

สภาพนิเวศ : กลางแจ้ง

สภาพนิเวศวิทยา : พบในป่าเบญจพรรณหรือที่โล่งแจ้งและเขาหินปูน พื้นที่สูง ๑๐๐-๗๐๐ ม. จากระดับทะเล ปานกลาง

ถิ่นกำเนิด : ไทย

การกระจายพันธุ์ : กระจายในอินเดีย พม่า ไทย

ระยะติดดอก – ผล : เริ่มติดดอก มีนาคม-พฤศจิกายน

การปลูกและการขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

รายละเอียดการใช้ประโยชน์ :

เนื้อไม้ : เนื้อไม้ใช้ทำเสา กระดานพื้นเครื่องมือและด้ามเครื่องมือทางการเกษตร

๖. ต้นประดู่แดง

พิกัด : E๕๗๙๘๗๘, N๑๓๙๒๐๕๗ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)
ชื่อไทย : ประดู่แดง
ชื่อท้องถิ่น : ประดู่แดง (กทม.)
ชื่อสามัญ : Monkey flower tree
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllocarpus septentrionalis* Donn.Sm.
สกุล : *Phyllocarpus*
สปีชีส์: *septentrionalis*
ชื่อวงศ์ : FABACEAE
ลักษณะวิสัย : ไม้ยืนต้น
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ลำต้น :สูงถึง ๒๐ ม. เรือนยอดแผ่ แตกกิ่งโปร่ง เปลือกต้นเป็นสะเก็ด

ใบ :ใบประกอบแบบขนนก ๑ ชั้น ออกเรียงสลับ มีใบย่อย ๘-๑๐ ใบ ออกเป็นคู่ ใบรูปขอบขนานแกมรูปรี กว้าง ๓-๔ ซม. ยาว ๖-๘ ซม. ปลายใบและโคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบเกลี้ยง เป็นคลื่น

ดอก :ออกเป็นช่อตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง และตามกิ่ง ดอกออกมักทิ้งใบ ดอกสีแดง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็นแฉกตื้น ขอบกลีบมน กลีบดอกสีแดง ๕ กลีบ ไม่เท่ากัน เกสรเพศผู้ ๘-๑๐ อัน ยาวยื่นพ้นดอก

ผล :ฝักแบนรูปขอบขนาน กว้าง ๑-๓ ซม. ยาว ๕-๘ ซม.

เมล็ด : เมล็ดแบน ๑-๒ เมล็ด

สภาพนิเวศ : กลางแจ้ง
สภาพนิเวศวิทยา : ประเทศไทยพบได้ทั่วไป
ถิ่นกำเนิด :กัวเตมาลา อเมริกาใต้ อเมริกากลาง
การกระจายพันธุ์ :อเมริกา
การปลูกและการขยายพันธุ์ :เพาะเมล็ด ตอนกิ่ง
รายละเอียดการใช้ประโยชน์ : สมุนไพร,พืชประดับ,พืชวัสดุ,พืชใช้เนื้อไม้,พืชให้ร่มเงา
แก่น: บำรุงโลหิต

๗. ต้นเกด

พิกัด : E๐๕๗๙๗๒๘, N๑๓๙๒๒๙๑ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)

ชื่อไทย :เกด

ชื่อสามัญ : Milky tree

ชื่อวิทยาศาสตร์ :*Manilkarahexandra* (Roxb.) Dubard

สกุล :*Manilkara*

สปีชีส์:*hexandra*

ชื่อวงศ์ :SAPOTACEAE

ลักษณะวิสัย :ไม้ยืนต้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ลำต้น :เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง ๘-๑๕ ม. ไม้ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ลำต้นและกิ่งก้านมักคดงอ โดยเฉพาะกิ่งมักหักงอเป็นข้อศอก

ใบ :เป็นใบเดี่ยวออกสลับ แผ่นใบรูปไข่กลับ ปลายหยักเว้าเล็กน้อย โคนใบสอบ เนื้อใบหนาเกลี้ยง หลังใบสีเขียวแก่เป็นมัน ท้องใบสีขาวหรือนวล

ดอก :ออกดอกเป็นกระจุกตามง่ามใบ ดอกขนาดเล็ก สีเหลือง

ผล :รูปกลมรี เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ ซม. เมื่อสุกมีสีเหลืองแสด

สภาพนิเวศ :กลางแจ้ง

สภาพนิเวศวิทยา :พบขึ้นทั่วไปตามป่าที่มีดินเป็นดินทราย และดินปนหิน ในป่าดิบแล้ง ป่าน้ำท่วม ป่าชายหาดทางภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคตะวันตกเฉียงใต้

: สภาพที่เหมาะสมสภาพดินทราย หรือดินปนหิน ต้องการน้ำและความชื้นปานกลาง กลางแจ้ง

ถิ่นกำเนิด :เอเชีย

การกระจายพันธุ์ :แถบทวีปเอเชีย

ระยะติดดอก – ผล :เริ่มติดดอก :มกราคม-กรกฎาคม

:เริ่มติดผล:กุมภาพันธ์ - สิงหาคม

การปลูกและการขยายพันธุ์ :ตอนกิ่ง, เพาะเมล็ด

รายละเอียดการใช้ประโยชน์ : อาหาร,พืชประดับ,พืชใช้เนื้อไม้

เนื้อไม้ : เป็นคลื่น แตกและบิดง่ายส่วนใหญ่จึงใช้เป็นสลักแทนตะปูสำหรับติดกระดานกับโครงเรือ เครื่องมือแกะสลัก และทำฟืน

ผล : ผลสุกรสหวานรับประทานได้

๘. ต้นเขลง

พิกัด : E๐๕๗๙๘๘๗, N๑๓๙๑๙๘๔ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)
ชื่อไทย :เขลง
ชื่อท้องถิ่น :นางดำ, หมากเค็ง (นครราชสีมา),กาหยี (มลายู–นราธิวาส),เขลง (ภาคกลาง),ยี (ภูเก็ต),หยี (ภาคใต้)
ชื่อสามัญ : Velvet tamarind.
ชื่อวิทยาศาสตร์ :*Dialiumcochinchinense* Pierre
ชื่อวงศ์ :LEGUMINOSAE – CAESALPINIOIDEAE
ลักษณะวิสัย :ไม้ยืนต้น
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ลำต้น :เขลงเป็นต้นไม้ขนาดกลางถึงใหญ่สูงถึง ๓๐ เมตร ไม้ผลัดใบ เปลือกต้นแตกเป็นสะเก็ด สีเทาอมน้ำตาลเปลือกในสีแดง

ใบ :ใบประกอบแบบขนนก ปลายใบคลี่ มีใบย่อยเรียงตรงกันข้ามรูปไข่หรือรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ

ดอก :ดอกออกเป็นช่อดอกตามปลายกิ่ง ดอกสีขาวออกเหลือง

ผล :ผลรูปทรงกลมรีผลอ่อนสีเขียว เมื่อผลแก่สีดำ เนื้อหุ้มเมล็ดสีน้ำตาลเมล็ดแข็งกลมแบบผิวมน
สภาพนิเวศ :ป่าเต็งรังป่าดิบแล้งและป่าคืนสภาพ
สภาพนิเวศวิทยา :สภาพที่เหมาะสมชอบแสงแดดจัด ชอบขึ้นในที่ค่อนข้างชื้น
ระยะติดดอก – ผล :เริ่มติดดอก :มิถุนายน – กันยายน
:เริ่มติดผล:กันยายน – ธันวาคม
การปลูกและการขยายพันธุ์ :เพาะเมล็ด
รายละเอียดการใช้ประโยชน์ : อาหาร

ยอดใบ ใบอ่อน : นำไปปรุงรสทำให้มีรสเปรี้ยวหรือรับประทานเป็นผักสดกับน้ำพริก ลาบ ยำ

ผลอ่อน : นำมาต้มรับประทาน

ผลแก่ : รับประทานเนื้อ มีลักษณะคล้ายลูกหยี

๗. ต้นตะคร้ำ

พิกัด : E๐๕๗๙๘๙๙, N๑๓๙๑๙๑๓ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)
ชื่อไทย :ตะคร้ำ
ชื่อท้องถิ่น : อ้อยน้ำ (จันทบุรี), กะตีบ แขกเต้า ค้ำ หวีด (ภาคเหนือ)
ชื่อวิทยาศาสตร์ :*Garuga pinnata* Roxb.
สกุล :*Garuga*
สปีชีส์:*pinnata*
ชื่อวงศ์ :BURSERACEAE
ลักษณะวิสัย :ไม้ยืนต้น
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ลำต้น :ไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดกลาง ลำต้นเปลาตรง แตกกิ่งก้านสาขารอบๆ เรือนยอดของต้น โคนต้นเป็นพูพอน ตามกิ่งอ่อน และก้านช่อดอกมีขนสีเทาขึ้นปกคลุมกระจายอยู่ทั่วไป มีรอยแผลใบปรากฏอยู่ตามกิ่ง เปลือกต้นเป็นสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทาแตกเป็นสะเก็ดหรือเป็นหลุมตื้น ๆ ทั่วไป

ใบ :ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ออกเรียงเวียนสลับเป็นกระจุกบริเวณปลายกิ่ง ก้านช่อหนึ่งจะมีใบย่อยประมาณ ๗-๑๓ ใบ ออกเรียงตรงข้ามหรือทแยงกันเล็กน้อย ยาวประมาณ ๑๐-๑๒ นิ้ว ตรงปลายก้านจะมีใบเพียงใบเดียว ลักษณะของใบเป็นรูปมนรีหรือรูปวงรีแกมขอบขนาน ปลายใบสอบหรือหยักเป็นติ่งแหลม โคนใบแหลมหรือมนเบี้ยว ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อย แผ่นใบเป็นสีเขียว

ดอก : ออกดอกเป็นช่อใหญ่บริเวณปลายกิ่งหรือส่วนยอดของต้น ช่อดอกยาวประมาณ ๖ นิ้ว ดอกย่อยมีจำนวนมาก เป็นดอกแบบสมบูรณ์ ลักษณะของดอกเป็นรูประฆัง กลีบรองกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น ๕ แฉก ลักษณะของกลีบรองกลีบดอกเป็นรูปสามเหลี่ยม ส่วนกลีบดอกเป็นสีครีม สีเหลือง สีเหลืองอ่อนหรือสีชมพู มี ๕ กลีบ

ผล :ผลเป็นผลสด ลักษณะของผลเป็นรูปทรงกลม อวบน้ำ มีเมล็ดอยู่ภายใน สีเขียวอมเหลือง เมื่อแก่จัดจะเปลี่ยนเป็นสีดำ ผลมีเนื้อนุ่มแต่ภายในมีผิวแข็งหุ้ม

สภาพนิเวศ :กลางแจ้ง

สภาพนิเวศวิทยา :พบขึ้นตามที่ราบตามป่าโปร่ง ป่าผลัดใบ ป่าดิบแล้งในที่ค่อนข้างราบและใกล้ลำห้วยทั่วไป ป่าดิบเขา และตามป่าเบญจพรรณชื้น ที่ความสูงจากระดับทะเลประมาณ ๕๐-๘๐๐ ม.

ถิ่นกำเนิด :เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศอินเดีย พม่า ลาว กัมพูชา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การกระจายพันธุ์ :ในไทยพบกระจายหนาแน่นแทบทุกภาค ยกเว้นภาคใต้

การปลูกและการขยายพันธุ์ :ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด

รายละเอียดการใช้ประโยชน์ : สมุนไพร,พืชให้ร่มเงา

ผล :ยาบำรุงธาตุหรือบำรุงกระเพาะอาหาร

เปลือก : ยาแก้บิด แก้ท้องร่วง ยาแก้อาการปวดท้อง ยาทาห้ามเลือด ล้างแผลเรื้อรังได้ดีมากช่วยบำรุงครรภ์ แก้อักเสบ บวม ติดเชื้อ แผลเป็นหนอง ฝีหรือตุ่ม ป้องกันไม่ให้ผิวหนังมีผื่นหรือตุ่มขึ้น

ใบ : ยารักษาโรคหืด

ต้น : แก้ตามัวเนื่องจากเยื่อตาอักเสบ

๘. ต้นกร่าง

พิกัด : E๕๗๙๗๗๓, N๑๓๙๒๒๒๕ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)
ชื่อไทย :กร่าง
ชื่อท้องถิ่น : ลุง ฮ่างขาว ฮ่างหลวง ฮ่าง ไฮดำ (ภาคเหนือ), กร่าง(ภาคกลาง), ไทรทอง(ภาคใต้)
ชื่อวิทยาศาสตร์ :*Ficus virens* Aiton
ชื่อวงศ์ :MORACEAE
ลักษณะวิสัย :ไม้ยืนต้น
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :
ลำต้น :ไม้ยืนต้น ผลัดใบ สูง ๓๕ ม.
ใบ :ใบบิดเป็นเกลียว หูใบ ยาว ๐.๓-๑.๕ ซม. ใบเกลี้ยง รูไข่ สีแดงอมน้ำตาล
สภาพนิเวศ :กลางแจ้ง
สภาพนิเวศวิทยา :เจริญเติบโตได้ดีในสภาพที่แสงแดดส่องถึง
ถิ่นกำเนิด :เอเชียเขตร้อน-เขตอบอุ่น เกาะคาโรไลน์
การกระจายพันธุ์ :จากศรีลังกาไปทางตอนใต้ของจีน ไทย เวียดนาม
ระยะติดดอก – ผล :เริ่มติดดอก :ตลอดปี
:เริ่มติดผล:ตลอดปี
การปลูกและการขยายพันธุ์ :เพาะเมล็ด
รายละเอียดการใช้ประโยชน์ : อาหาร,พืชประดับ,พืชให้ร่มเงานิยมปลูกเป็นไม้ให้ร่มเงาและพืชประดับยังสถานที่ต่าง ๆ

๙. ต้นแปลงล้างขวด

พิกัด : E๕๗๑๗๑๐, N๑๔๐๓๓๔๑ (ศูนย์พัฒนาที่ดิน ฯ)

ชื่อไทย :แปลงล้างขวด

ชื่อสามัญ : Willow Bottlebrush

ชื่อวิทยาศาสตร์ :*Callistemon salignus* (Sm.) Colv. ex Sweet

สกุล : Callistemon

ชื่อวงศ์ :MYRTACEAE

ลักษณะวิสัย :ไม้ยืนต้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ลำต้น :สูง ๗ ม.

ใบ :รูปรี กว้าง ๕-๑๕ มม. ยาว ๑๐ ซม. ปลายและโคนใบแหลม ใบสีเขียวเข้มถึงสีเขียวเข้มแกมชมพู

ดอก : กลีบดอก และเกสรเพศเมียและเพศผู้สีขาวถึงสีครีม

สภาพนิเวศ :กลางแจ้ง

สภาพนิเวศวิทยา :ชอบดินที่ระบายน้ำดี ทนความแห้งแล้งและน้ำท่วมได้ดี

ถิ่นกำเนิด :ออสเตรเลีย

การกระจายพันธุ์ :จากทางตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐควีนส์แลนด์ ไปทางใต้ของรัฐนิวเซาท์เวลส์

การปลูกและการขยายพันธุ์ :ขยายพันธุ์โดยการตอนกิ่ง หรือปักชำ

รายละเอียดการใช้ประโยชน์ : พืชประดับ

❖ **ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับกิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร**

๑. พืชท้องถิ่น พืชหายาก ได้รับการเก็บข้อมูลและขยายพันธุ์

๒. พืชในพื้นที่ที่กำลังจะปรับเปลี่ยนสภาพไปเป็นอ่างเก็บน้ำ หรือถนน ได้รับการจัดเก็บข้อมูลและขยายพันธุ์